

پاڪستان ڪورونا وائرس سبب ايڪٽ مهم

14 فروري 2022 - ٻليٽن نمبر 4

ملڪ ۾ ڪرونا وائرس جي مسلسل پکڙجڻ کي منهن ڏيڻ لاءِ احتساب ليڊ پاڪستان سبب ايڪٽس مهم تحت ڪرونا وائرس بابت غلط خبرن، افواهن ۽ غلط معلومات کي روڪڻ لاءِ ضلعي حڪومتن ۽ ڪميونٽي ورڪرن (رضاڪارن جو هڪ نيٽ ورڪ) سان گڏجي ڪم ڪري رهي آهي. اوپن سوسائٽي فائونڊيشن اداري جي سهڪار سان، سبب ايڪٽس مهم ڪرونا وائرس جي انگن اکرن تي حقيقتون ڳولڻ ۽ معلومات مهيا ڪري ٿي. اهي هفتيوار ٻليٽين ۽ سوشل ميڊيا جي ذريعي معلومات ۽ عوامي راءِ فراهم ڪن ٿا. شهرين ۾ ڪرونا وائرس کان بچاءُ بابت آگاهي پيدا ڪرڻ انهن خبرن کي مختلف پنجن ٻولين ۾ ترجمو ڪيو وڃي ٿو: انگريزي، اردو، پشتو (آڊيو)، پنجابي (آڊيو) ۽ سنڌي. اهي ٻليٽين آن لائن ۽ آف لائن عوام، سرڪاري کاتن، ترقياتي ادارن، سماجي ۽ انساني تنظيم ادارن جي ڪارڪن سان سان ونڊيا ويندا آهن.

هن مهم ۾ ڪرونا وائرس جي متعلق حڪومتي فيصلن، ويڪسينيشن مهم، ڪميونٽي جا ردعمل ۽ تحفظات کي به شامل ڪيو ويو آهي. هن مهم جو مقصد سماج جي سڀ کان وڌيڪ ڪمزور طبقن ۾ شعور اجاگر ڪرڻ آهي، جن ۾ عورتون، نوجوان، نسلي ۽ مذهبي اقليتون، خواجه سرا ۽ معذور ماڻهو شامل آهن. مهم جي موجوده مرحلي ۾، احتساب ليڊ مقامي عورتن جي ڪميونٽي اڳواڻن کي پڻ شامل ڪيو آهي ۽ انهن جي تربيت ذريعي انهن جي صلاحيتن ۾ اضافو ڪري رهي آهي ۽ ڪرونا وائرس بابت غلط خبرن ۽ غلط معلومات جي ڦهلاءَ کي روڪڻ لاءِ فعال ڪردار ادا ڪري رهي آهي ۽ ڪرونا وائرس سان جڙيل اهڙن مسئلن بابت انهن حقيقتن کان آگاه ڪرڻ آهي.

اس بفتي ڪي ٻليٽن ميس جائن

01 اوميڪرون ڪورونا
وائرس جي وبا جو آخري
قسم هوندو

02 نئين تحقيق موجب
اوميڪرون وائرس ٻين
قسمن جي پيٽ ۾ گهڻي
وقت تائين سطح تي
رهي ٿو، پر اينتي سيٽڪ
اسپري ان کي ختم ڪرڻ
۾ مدد ڪري سگهن ٿا

03 ”پاڪستان گهر گهر
ويڪسينيشن مهم
سڀ کان وڌيڪ
ويڪسينيشن جو
رڪارڊ قائم ڪري
رهيو آهي“ اسد عمر

04 ماهر انٽرويو

ڪورونا وائرس

ڪے متعلق حقائق

اوميڪرون ڪورونا وائرس جي وبا جو آخري قسم هوندو

حقيقت ✓

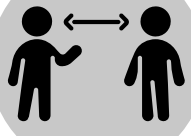
يا

افواه ✗

پاڪستان ۾ اوميڪرون قسم جي ڪورونا وائرس جي شدت ۾ درجي به درجي گهٽتائي سان گڏوگڏ ملڪ ۾ افواهون پکڙجي رهيون آهن ته اها هن موذي مرض جي آخري قسم هوندي. بهرحال، صحت جي ماهرن جو چوڻ آهي ته اهڙا ڪيترائي سبب آهن جنهن جي بنياد تي اسان اوميڪرون کي ڪورونا وائرس جي آخري قسم جي طور تي درجه بندي نٿا ڪري سگهون. پهريون سبب اهو آهي ته وائرس جي نوعيت اهڙي آهي جو اهو پنهنجي شڪل ۽ قسم کي تبديل ڪري ٿو جڏهن وائرس شڪل بدلائڻ ٿا ته اهي مختلف شڪلين ۾ ظاهر ٿين ٿا، ان ڪري هي تبديليءَ جو هڪ مسلسل عمل آهي. وائرس جي تبديل ٿيل قسم جي شدت ۽ اثرن جو اندازو نٿو لڳائي سگهجي، ڇا هي نئون قسم پهرين کان وڌيڪ تيز منتقل ٿيندو، سخت هوندو ۽ ڇا اهو اڳ ۾ ئي حاصل ڪيل قوت مدافعت کي متاثر ڪندو؟ ماهرن جو چوڻ آهي ته وائرس جي پکيڙ کي گهٽائڻ جو واحد طريقو ان جي خلاف ويڪسينيشن آهي. ان ڪري ضروري آهي ته احتياط ڪجي، ويڪسين لڳائڻ گهرجي، ماسڪ پائڻ ۽ هٿن جي سطحن کي سينٽائز ڪري صاف ڪرڻ ضروري آهي ته جيئن وائرس جي پکيڙ کي گهٽايو وڃي ڇاڪاڻ ته اها وبا اڃا ختم نه ٿي آهي.

(ذريعو- ڊيزرٽ)

ڪورونا وائرس (ڪووڊ-19) سے محفوظ رهنے کے لیے درج ذیل حفاظتی اقدامات ڪرڻ چاهيڻ

دو يا دو سے زياده تپون والا دھونے اور سانس لينے ڪے قابل ڪپڙے کا ماسڪ استعمال ڪري، ڀه اطراف سے ڪهلا هوا نهين بونا چاهي

گهر سے ٻاهر دوسروں سے 3 فٽ کا جسماني فاصلہ رکھيں

ڪووڊ-19 کي ويڪسين لڳوانے ڪے لیے خود کو جلد از جلد رجسٽرڊ ڪروائين اور ويڪسين لڳوانے سے پہلے اور بعد کي ہدايات پر عمل ڪريں

اپنے چهرے، آنکھوں اور ناک کو غير ضروري طور پر نه چھوئيں ڪيونڪه اس سے وائرس منتقلي کا خدشه بڙهتا ٻه

خود کو اور اپنے ارد گرد ڪے ماحول کو صاف ستھرا رکھيں

اگر آپ بیمار ہو جائين تو گهر پر رهيں اور اپنے طبي ماہر سے رابطہ ڪريں

گهر سے ٻاهر غير ضروري سماجي روابط اور رش والي جڳهون پر جانے سے گريز ڪريں

ايڊيٽس

نئين تحقيق موجب اوميڪرون وائرس ٻين قسمن جي ڀيٽ ۾ گهڻي وقت تائين سطح تي رهي ٿو، پر اينٽي سيپٽڪ اسپري ان کي ختم ڪرڻ ۾ مدد ڪري سگهن ٿا

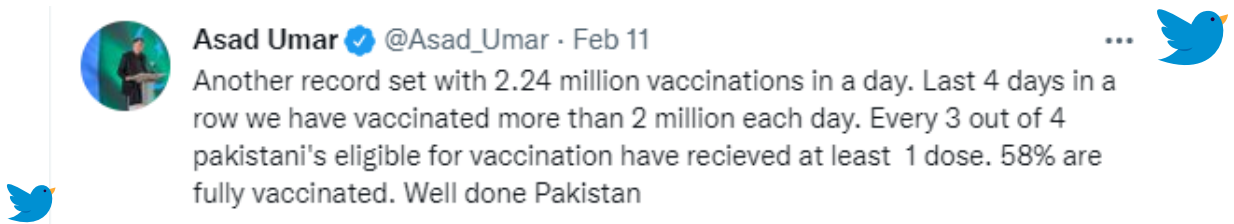
ڪورونا وائرس جي شروعات کان وٺي، صحت جي ماهرن کي اهو معلوم ڪرڻ لاءِ چئلينج ڪيو ويو آهي ته وائرس ڪيئن منتقل ٿئي ٿو ۽ ڪيتري تيزيءَ سان پکڙجي ٿو؟ سخت تحقيق جي نتيجي ۾ اسان کي انهن سوالن جا جواب مليا آهن، صحت جي عالمي اداري موجب، وائرس هڪ ڀيٽ سان ويجهي رابطي، اسپري ۽ عوامي گڏجاڻين يا اجتماعن تي گڏ ٿيڻ جتي هوا جو گذر بلڪل گهٽ يا نه هئڻ سان وائرس وڌيڪ تيزيءَ سان پکڙجي ٿو. ڏٺو ويو آهي ته سماجي فاصلي ۽ ماسڪ پائڻ تي وڌيڪ ڌيان ڏنو پيو وڃي، جنهن جو مطلب آهي ته وائرس جي پکيڙ بابت اسان جي سمجهه ۾ بهتري آئي آهي، جڏهن ته متاثر ٿيل سطحن ذريعي وائرس جو ڦهلائڻ اڃا

به وڏو مسئلو آهي. جاپان ۾ هڪ نئين مطالعي ۾ ڪورونا وائرس جي مختلف قسمن جو مقابلو ڪيو ويو آهي ته اهي سطح تي ڪيترو وقت رهن ٿا. تحقيق جي نتيجي ۾ اهو معلوم ٿيو آهي ته ڪرونا وائرس جو اصل قسم ووهان جي مقابلي ۾ سارس-ڪوويڊ-2 (Sars-Cov-2) چمڙي ۽ پلاسٽڪ جي مٿاڇري تي ٻه ڀيرا وڌيڪ برقرار رهي ٿو. خاص طور تي اوميڪرون قسم جو وائرس پلاسٽڪ جي مٿاڇري تي 193 جي نسبت 5 ڪلاڪ ۽ چمڙي تي 21 جي نسبت 1 ڪلاڪ رهي ٿو. ان باري ۾ اها دعويٰ ڪئي وئي آهي ته هي جديد اوميڪرون قسم جو پهريون تقابلي مطالعو آهي. هن مطالعي مان ڪجهه محدود نتيجا سامهون آيا آهن، جنهن جو مطلب آهي ته حقيقي زندگي ۾ انهن تحقيقات جي اهميت کي سمجهڻ ڏکيو آهي.

(ذريعو: ڊي ڪنزرويشن)

”پاڪستان گهر گهر ويڪسينيشن مهم سڀ کان وڌيڪ ويڪسينيشن جو رڪارڊ قائم ڪري رهيو آهي“ اسد عمر:

گهر گهر وڃي ڪري ويڪسين لڳائڻ جي مهم کي ساراهيندي منصوبابندي واري وفاقي وزير پنهنجي ٽويٽ ۾ چيو ته

اسان جو مقصد سڀني شهرين تائين پهچڻ آهي ته جيئن اسان ڪورونا وائرس تي لڳل سموريون پابنديون ختم ڪري سگهون. ”اين سي او سي موجب گذريل 24 ڪلاڪن دوران سڄي ملڪ ۾ 2,244,371 ماڻهن کي ڪورونا وائرس جي ويڪسين لڳي چڪي آهي. هن مهيني جي شروعات ۾، حڪومت اوميڪرون قسم جي پکيڙ کي روڪڻ لاءِ گهر گهر ويڪسينيشن مهم شروع ڪئي ته جيئن گهٽ وقت ۾ وڌيڪ ماڻهن تائين پهچي سگهجي. قوم کي ڪورونا وائرس کان نجات ڏيارڻ لاءِ اين سي او سي ٻن هفتن جي ”هر پاڪستاني ڪرونا وائرس کان پاڪ“ جي مهم شروع ڪئي هئي. پهرين کان 14 فيبروري تائين هلندڙ مهم ۾ 12 سالن کان مٿي عمر وارن سمورن شهرين کي شامل ڪيو ويو آهي.“

(ذريعو: ٽربيون)

معلومات

ڊاڪٽر افتخار الدين باچا خان ميڊيڪل ڪاليج ۾ ڪميونٽي ميڊيسن جو اسسٽنٽ پروفيسر ۽ صحت کاتي خيبرپختونخواهه ۾ ڪورونا وائرس ميڊيا ڪميونيڪيشن جو فوڪل پرسن آهي. هو صحت واري وزارت خيبرپختونخواهه ۾ رسڪ ڪميونيڪيشن ۽ ڪميونٽي اينگيجمينٽ ٽاسڪ فورس جو سربراھه پڻ آهي. هن انٽرويو ۾ اسان اهو معلوم ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي آهي ته ڪيئن عام ماڻهو ڪرونا وائرس بابت افواهن کان بچي سگهن ٿا.

خيبرپختونخواهه حڪومت پاران ڪرونا وائرس جي خلاف ڪنيل قدم.

اسپتال جي ڪارڪردگي کي بهتر بڻائڻ، ٽيسٽن جي سهولتون کي وڌائڻ

حفاظتي سامان فراهم ڪرڻ

منهنجو پهريون مقصد مذهبي اڳواڻن کي صورتحال کان آگاهه ڪرڻ ۽ انهن جي ڪميونٽيز کي ايس او پيز تي عمل ڪرڻ لاءِ قائل ڪرڻ هو

ترقي ڪريو "خطرنڪ مواصلات ۽ ڪميونٽي مصروفيت واري حڪمت عملي"

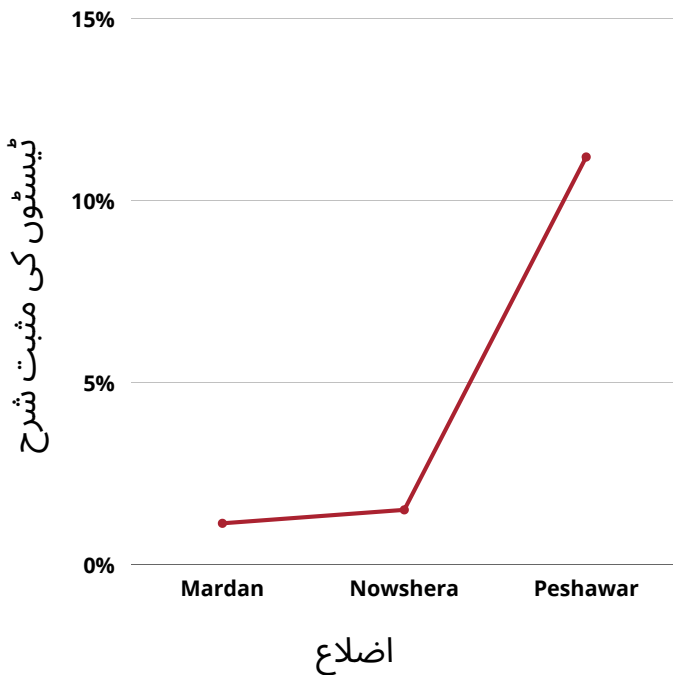
صحت سيڪريٽريٽ ۾ هيلٿ ايجوڪيشن سيل جو قيام

ڊاڪٽر افتخار ٻڌايو ته خيبرپختونخواهه حڪومت پاران ڪرونا وائرس جي خلاف ڪنيل قدم بابت تفصيل سان ٻڌايو: "سڀ کان پهريان مان اهو واضح ڪريان ته صحت کاتي جي انتظاميه ۽ استادن جي وچ ۾ هميشه هڪ خال رهيو آهي. صوبائي ڪمانڊ اينڊ آپريشن سينٽر ۾ منهنجي شموليت ان ڳالهه جو ثبوت آهي ته اسان ان خال کي ڪيئن پوري سگهون ٿا. خيبرپختونخواهه ۾ ڪورونا وائرس خلاف مهم جي ذميواري جنهن ۾ وڏي ڪاميابي جو هجڻ قيادت جو آهي جنهن ڪري صوبي ۾ شروع کان ئي ڪرونا وائرس جي خلاف جنگ ۾ سرگرم آهي. مان 12 مارچ تي مهم ۾ شامل ٿي ڪري ريسڪ ڪميونيڪيشنز ۽ ڪميونٽي اينگيجمينٽ ٽاسڪ فورس جي سربراھه طور ڪم ڪري رهيو آهيان. شروعاتي قدم جي حصي طور صحت کاتي اسپتال جي ڪارڪردگي کي بهتر بڻائڻ، ٽيسٽن جي سهولتون کي وڌائڻ، حفاظتي سامان فراهم ڪرڻ ۽ ترسيل نظام کي بهتر بڻائڻ تي ڪم ڪيو. رسڪ ڪميونيڪيشن ۽ ڪميونٽي اينگيجمينٽ جي سربراھه جي حيثيت سان، منهنجو پهريون مقصد مذهبي اڳواڻن کي صورتحال کان آگاهه ڪرڻ ۽ انهن جي ڪميونٽيز کي ايس او پيز تي عمل ڪرڻ لاءِ قائل ڪرڻ هو. اسان انهن جا وڏو پيغام پڻ رڪارڊ ڪيا ۽ انهن کي ڪميونٽي تائين پهچايو. انهي طرح سان اسان پنهنجي پهرين ڪاميابي صحت کاتي، اوقاف کاتي ۽ اطلاعات جي وچ ۾ رابطو قائم ڪرڻ هيو. اسان پنهنجي ڪم جو آغاز جلد شروع ڪيو. اسان جي غير منظم صحت کاتي لاءِ ڪرونا وائرس جي پکيڙ ۽ ان جا اثر اڻ برابر هئا، جن کي اسان جي ڪمزوري قرار ڏئي سگهجي ٿو.

معلومات

اسان جي هڪ ٻي وڏي ڪمزوري هئي معلومات پهچائڻ جا وسيلو نه هجڻ، جيتوڻيڪ اسان وٽ صوبائي سطح تي وسيلو هئا، پر ضلعن جي وچ ۾ معلومات جي مٽاسٽا جو فقدان هو. انهي جي نتيجي ۾ اسان "رسڪ ڪميونيڪيشن ۽ ڪميونٽي جي شموليت واري حڪمت عملي" تيار ڪري رهيا آهيون. اسان صحت کاتي جي هيڊ آفيس ۾ هيلٿ ايجوڪيشن ڊپارٽمينٽ پڻ قائم ڪري رهيا آهيون، جنهن کانپوءِ ضلعي جي آفيسن ۽ ضلعي هيلٿ سينٽرن ۾ رسڪ ڪميونيڪيشن چينل پڻ قائم ڪنداسين. اهي چينل نه رڳو ڪورونا وائرس بابت پر دينگي، پوليو، غذائيت ۽ صحت جي ٻين حادثن بابت پڻ معلومات جي مٽاسٽا ڪندا. اهي چينل پڻ انهي ڳالهه کي يقيني بڻائي سگهندا ته ضلعي صحت مرڪز معلومات جي تبديلي کي يقيني بڻائڻ لاءِ انهن جي ڪميونٽيز (برادرين) سان موثر رابطي ۾ آهن. جيتوڻيڪ مذهبي اڳواڻ، استاد ۽ ٻيا ڪارڪن عام طور تي ڪميونٽيز (برادرين) جي نظرين تي اثر انداز ٿين ٿا. اسان جو مقصد ڪميونٽي سان هڪ مستقل تعلق قائم ڪرڻ آهي ته جيئن اهي هڪ حادثي جي صورت ۾ حفاظت ۽ روڪڻ جي قدمن ۾ مؤثر طور تي حصو وٺي سگهن. ڪميونٽي آئوٽ ريچ پروگرام جي سربراهه جي طور تي، مان صرف ڪورونا وائرس جي هن پهلو تي تبصرو ڪري سگهان ٿو. اسپتال جا انتظام ۽ ڪيسن جو بوجھ، منتقلي جو نظام ۽ ماڻهن کي حفاظتي سامان جي فراهمي جيئن ٻين مقرر ڪيل ٿيڻ پاران ڪم سرانجام ڏنا.

اسان جي سڀ کان وڏي ڪاميابي اها هئي ته اسان جلدي ڪم شروع ڪيو ۽ جڏهن اسان جي اسپتالن تي ڪورونا وائرس جو بوجھ وڌو ويو ته اسان ان لاءِ مڪمل تيار هئاسين. اوميڪرون وائرس کان متاثر ٿيل ڪمزور گروپن بابت هڪ سوال جي جواب ۾، هن چيو: "ڪورونا وائرس جو سڀ کان وڌيڪ ڪمزور گروپ 60 کان مٿي ماڻهو ۽ حامله عورتون آهن". اوميڪرون قسم جي دوران وڏي تبديلي اها آهي ته اهي ماڻهو جن کي ويڪسين جي ٻنهي ڊوز ۽ بوسٽر ڊوز حاصل ڪيون آهن، انهن جو تعلق هن ڪمزور گروپ سان نه آهي، جيتوڻيڪ انهن جي عمر 60 سال يا ان کان وڌيڪ آهي.

. اسان صحت ۾ ڪم ڪندڙ عورت ورڪرز ذريعي اسڪولن ۽ گهرن ۾ ويڪسينيشن مهم شروع ڪئي آهي. خيرپختونخواهه ۾ ڪورونا وائرس جي ويڪسين ۽ بوسٽر ڊوز حاصل ڪندڙ عورتن جي انگن جو ذڪر ڪندي ڊاڪٽر افتخار الدين چيو ته ويڪسينيشن سان وبا جي پکڙجڻ ۾ گهٽتائي آئي آهي ۽ ان جي اثرن جو ذڪر ڪندي هن چيو ته "ضلعي ۾ اڄوڪي ڪورونا وائرس جي مثبت ڪيسن جا انگ اکر هيٺ ڏجن ٿا مردان ۾ 10 هزار 350 ماڻهن جا ٿيسٽ ڪيا ويا، جن مان 20 جڻن ۾ ڪورونا وائرس جي تصديق ٿي، اهڙي ريت ڪيسن جي مثبت شرح 1.13 سيڪڙو رهي، جڏهن ته نوشهريه ۾ ڪيل 433 ٿيسٽن مان 8 جڻن ۾ ڪورونا وائرس جي تصديق ٿي ۽ ڪيسن جي مثبت شرح 1.15 سيڪڙو رهي، پشاور ۾ صورتحال ٿوري سنگين آهي، جتي 1928 ماڻهن جا ٿيسٽ ڪيا ويا، جن مان 216 ماڻهن ۾ ڪورونا وائرس جي تصديق ٿي ۽ مثبت ڪيس جي شرح 11.2 سيڪڙو رهي. علامتن جي شدت ۾ گهٽتائي ۽ ويڪسين ٿيل ماڻهن جي تعداد ۾ واڌ سبب اسپتالن ۾ اوميڪرون قسم جي ڪيسن جو اثر نظر نٿو اچي."

مان پنهنجي ٽيسٽ ڪاٿان ڪرائي سگهان ٿي / سگهان ٿو؟

اسلام آباد	صحت جا قومي ادارا پارڪ روڊ ، چڪر شهزاد ، اسلام آباد
ڪراچي	آغا خان يونيورسٽي اسپتال ، اسٽيڊيم روڊ ، ڪراچي ، سنڌ
حيدرآباد	لياقت يونيورسٽي آف ميڊيڪل ۽ هيلٿ سائنسز (لمس) ، لبرٽي مارڪيٽ سرڪل ، ويجهو لياقت يونيورسٽي اسپتال ، حيدرآباد ، سنڌ
خيرپور	گمبٽ انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز ، گمبٽ ، خيرپور ، سنڌ
پشاور	حيات آباد ميڊيڪل ڪمپليڪس ، 4 فيز 4 حيات آباد ، پشاور ، ڪي پي ڪي
مردان	چغتائي ليڊ ويجهو الغيرز بينڪ ، مردان پوائنٽ ، شمسي روڊ ، مردان ، ڪي پي
هري پور	ايسلز ليڊز ، ٽي ايم اي پلازا دڪان نمبر 6 ، نزد گرلز ڊگري ڪاليج سرڪل روڊ هريپور ، ڪي پي ڪي
لاهور	شوڪت خانم ميموريل اسپتال ، 7 اي بلاڪ آر. 3 ايم اي جوهر ٽائون ، لاهور ، پنجاب
ملتان	نشتر اسپتال ، نشتر روڊ ، جسٽس حامد ڪالوني ، ملتان ، پنجاب
راولپنڊي	آرمي فورسز انسٽيٽيوٽ آف پيٿالوجي رينج روڊ ، سي ايم ايڇ ڪمپليڪس ، راولپنڊي ، پنجاب
کوئٽه	فاطمه جناح اسپتال بهادر آباد ، وحدت ڪالوني ، کوئٽه
مظفر آباد	عباس انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز (اي ايم ايس) امبور ، مظفر آباد ، آزاد ڪشمير
گلگت	ضلعي هيڊ ڪوارٽر اسپتال اسپتال روڊ ، گلگت ، جي بي

وڌيڪ شهرن جي ڳولا ڪريو COVID-19 صحت جو صلاحڪار پليٽ فارم

[COVID-19 Health Advisory Platform](#)